

Vi får enkle huskereglar for bruk av anerkjennelse i ledelse. Hvordan skal vi da gi nødvendige kritiske tilbakemeldinger på en anerkjennende måte? Fremfor å si hva vi ikke vil ha, skal vi uttrykke hva vi ønsker isteden. Det er viktig å få frem gevinst og tiltro til at vedkommende da vil klare oppgaven.

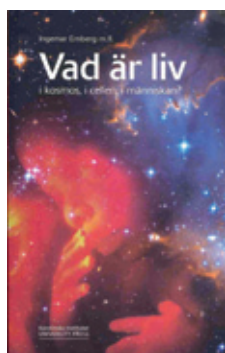
Dette er en interessant bok som mange ledere, også i helsetjenesten, vil ha stor glede og nytte av å lese.

Geir Riise
Den norske legeforening

Hva er liv?

Ingemar Ernberg, Clas Blomberg,
Steven Jörsäter et al.

Vad är liv i kosmos, i cellen, i människan?
216 s, ill. Stockholm: Karolinska Institutet
University Press, 2010. Pris SEK 199
ISBN 978-91-85565-33-7

Dette er en populærvitenskapelig bok hvor målgruppen ifølge forordet er «en nyfiken all-männhet». Den er inspirert av en forelesningsserie ved Karolinska Institutet over emnet «What is life. The future

of Biology». Innholdet er formet ut fra et biologisk-naturvitenskapelig perspektiv, og ansvarlig for teksten er et bredt tverrvitenskapelig forfatterteam. Det er ikke angitt hvilke forfattere som har ansvaret for de respektive kapitlene.

Man kan trygt si at emnene som forfatterne tar opp, har økende interesse både i allmennheten og vitenskapen. Emner som tradisjonelt har tilhørt filosofien, slik som den frie vilje, forskes det nå på innenfor et naturvitenskapelig paradigme.

En styrke er det brede forfatterskapet. Det borger for faglig kvalitet. Samtidig er det en potensiell svakhet. Med mange forfattere er det en utfordring å skape god balanse mellom kapitlene. Etter min mening har fysikk og kosmologi fått for mye plass. Samtidig savner jeg en omtale av sentrale biologiske prosesser som reproduksjon, ontogenese og aldring. En annen innvendig er at forfatterne i liten grad tar opp interessante og viktige spørsmål i grenselandet biologi/filosofi. Et svært sentralt tema er eksempelvis diskusjonen om hva som er årsaksbestemt, og hva som er målrettet. Mange fenomener i biologien, for eksempel fosterutviklingen, fortøner seg som målrettede (teleologiske), og strider tilsynelatende mot prinsippet om at naturen

fundamentalt sett er årsaksbestemt. En diskusjon av dette kunne ha passet bra i forbindelse med bokens omtale av «selvorganisering».

Det er mange og instruktive illustrasjoner, og dette er et viktig folkeopplysningsprosjekt. Men for å få en bredere leserkrets her i landet, må nok boken, dessverre kan man si, oversettes til norsk.

Oddmund Søvik
Institutt for klinisk medisin
Universitetet i Bergen

Bedre tiltak ved smerte- og stressbetinget sykefravær

John Ektor-Andersen, red.
Smært- och stressrelaterad arbetsförmåga
Teambaserad beteendemedicinsk
rehabilitering. 467 s, tab, ill.
Lund: Studentlitteratur, 2010. Pris SEK 585
ISBN 978-91-44-05638-8

Sykefravær og uførhet er i mange tilfeller nødvendig og hensiktsmessig. I andre tilfeller kunne uførhet vært unngått. I det helsevesenet og trykkesystemet vi har i Norge i dag har vi ikke suksess i arbeidet med

å forebygge unødvendig uførhet. Vi arbeider fortsatt i for stor grad med en behandlingsmodell der rask og effektiv medisinsk behandling er det viktigste tiltaket. Og det gjør vi til tross for at andre forhold enn sykdommens alvorlighetsgrad best forklarer hvem som ender opp med uførepensjon og hvem som kommer tilbake i arbeid. Dette gjelder spesielt den store gruppen langtidssykmedte med helseproblemer knyttet til smerter og stress. Behovet for nye innfalls-vinkler og arbeidsmetoder er stort.

Denne boken beskriver en alternativ arbeidsmodell som tar utgangspunktet i konsekvensene av sykefravær og atferd, og ikke årsaker eller diagnoser som har ført til sykefraværet. Forfatterne er ikke i tvil om at deres tankemodell og arbeidsmetoder er mye bedre enn de tradisjonelle. I innledningen sier de at «vi kommer i denna bok att beskriva ett evidensbaserat program som gör dig til vinnare, i både dina egna, den vårdsoökandes och i samhällets ögon».

Boken er omfattende og grundig. Den er disponert på en uvanlig måte, ved at bl.a. noen illustrerende sykehistorier kommenteres lenge før de presenteres. Det finnes også mange henvisninger til nettbasert tilleggsinformasjon, i form av skjemaer som kan brukes i kartlegging og rapportering.

Sannsynligvis bør man ikke lese denne boken fra perm til perm, men starte med et tema man er interessert i og så nøste seg videre derfra.

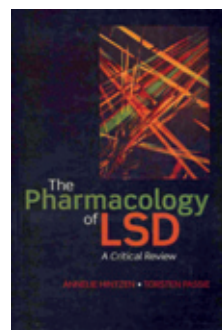
Hvis man ikke lar seg forstyrre av bokens oppbygning eller forfatterens (over)tro på egne arbeidsformer, kan man finne mange gode ideer til arbeidet med sykmeldte pasienter. I siste halvdel av boken (s. 299) presenteres en tabell med 40 indre og ytre risikofaktorer for at sykefravær kan bli langvarig, og tilhørende intervensjoner for hver risikofaktor. Intervensjonene er praktisk og jordnært beskrevet, slik at man lett kan få inntrykk av hvordan de kan gjennomføres. Denne delen av boken likte jeg best, og tabellen kan være et godt startpunkt for å studere denne boken.

Jeg tror alle som arbeider med sykmeldte pasienter kan få nye ideer og inspirasjon i denne boken. De som planlegger tverrfaglige intervensjoner av typen «Raskere tilbake» bør absolutt konsultere boken både når det gjelder teoretiske tankemodeller og praktiske løsninger. Og hvis jeg hadde vært nytilsatt direktør i NAV, ville jeg seriøst vurdert å bevilge en betydelig sum penger til en stor forskningsbasert effektstudie av et tverrfaglig tilbud inspirert fra boken, og tilpasset norske forhold.

Bård Natvig
Nasjonalt revmatologisk rehabiliterings-
og kompetansesenter
Diakonhjemmet sykehus

Tendensiøst om LSD

Annelie Hintzen, Torsten Passie
The pharmacology of LSD
A critical review. 240 s, tab, ill. Oxford:
Oxford University Press, 2010. Pris GBP 30
ISBN 978-0-19-958982-1

Forfatterne tar mål av seg til å gi en oppsummering av farmakologisk kunnskap om lysergysyredietylamid (LSD). Undertittelen antyder at gjennomgangen også skal være granskende. Gjennom en tekst på 157

sider, nesten 1 000 referanser (også koblet med et fylldig forfatterregister) og et ni siders stikkordregister dekker forfatterne stoffets historie, dets basale farmakologi og kjemi og dets kliniske farmakologi. Bak boken ligger det altså et imponerende arbeid, som man skulle tro ville føre til en balansert fremstilling. Slik er det ikke.

Boken er god når forfatterne beskriver